

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Odklonilno ločeno mnenje sodnika Testena

1. Nisem mogel glasovati za sprejeto odločitev, ker ne soglašam s stališčem, da enakost volilne pravice zahteva le enakopravnost volivcev ob glasovanju, ne pa tudi ob delitvi predstavniških mandatov. V celoti namreč ostajam pri tem, kar je glede tega vprašanja Ustavno sodišče reklo v zadevi U-I-44/96 - OdlUS V, 98. Pripominjam le, da navedeno stališče velja, kadar je zakonodajalec izbral proporcionalni volilni sistem, ne pa nujno tudi v primeru, ko se je odločil za večinski sistem. Potem, ko se je zakonodajalec odločil za enega od možnih volilnih sistemov, mora pri izbiri zakonodajnih rešitev, ki bodo omogočile njegovo delovanje, ostajati "zvest" logiki izbranega sistema. Znotraj proporcionalnega volilnega sistema po tem kriteriju predstavlja poseg v enakost volilne pravice vsaka rešitev, ki pri delitvi poslanskih mandatov povečuje tiste disproporce, ki so nujni, ker že matematika ne omogoča, da bi za vsakim izvoljenim poslancem stalo natančno enako število oddanih veljavnih glasov volivcev. Izpodbijana ureditev 92. člena ZVDZ že na prvi pogled predstavlja takšen poseg v enakost volilne pravice v proporcionalnem volilnem sistemu. Tak poseg bi bil po ustaljeni judikaturi Ustavnega sodišča lahko ustavno dopusten, če bi prestal test proporcionalnosti. Glede na izbrani drugačen kriterij presoje v sprejeti odločbi ta test ni opravljen, sam pa se na tem mestu tudi ne opredeljujem do vprašanja, ali je navedeni očitni poseg tudi protiustaven.

2. Kljub določenim pomislekom, ki sem jih imel zato, ker bo odločitev sodišča "padla" v predvolilni čas in čas, ko potekajo parlamentarne razprave o spremembi volilnega sistema, nisem nasprotoval temu, da Ustavno sodišče meritorno odloča o tej zadevi, ki je po razporedu dela prišla na vrsto. Da pa ne bi tudi ta odločba " ... še dodatno ogrozila normalnih priprav na volitve ..." (Glej Odločbo U-I-276/96 z dne 10.2.2000), se mi zdi v zvezi z njenimi posrednimi učinki potrebno povedati naslednje.

Ustavno sodišče (in vsak sodnik) mora ves čas odločanja paziti na obstoj (vseh) procesnih predpostavk. Zato se mi je pri obravnavanju te zadeve med drugim zastavilo vprašanje, ali ZVDZ sploh še predstavlja veljaven zakon, glede na to, da ni usklajen z izidi referendumoma o volilnem sistemu, ki je bil 8. decembra 1996. Če bi zakon ne veljal več, bi namreč obstajala procesna ovira po 47. členu ZUstS in bi morale Ustavno sodišče pobudo zavreči. Štejem torej, da sem se s soglasjem za meritorno odločanje o pobudi do tega vprašanja opredelil.

Na drugi strani pa po ustaljeni judikaturi Ustavnega sodišča sama ugotovitev, da izpodbijana določba (v tem primeru prvega in četrtega odstavka 92. člena ZVDZ) ni v neskladju z Ustavo, še nič ne pove o morebitni protiustavnosti drugih določb zakona ali zakona v celoti. Še več - takšna odločitev nima učinkov rei iudicatae niti glede določbe, ki je izrecno navedena v izreku: celo za takšno določbo lahko sodišče ob morebitni ponovni presoji na podlagi novih argumentov v (po)nov(ljen)i pobudi odloči, da ni v skladu z Ustavo.

Franc Testen